

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA2019/135

10.04.19./Peter Olsen

Nunatta avataanut sioqqanik nioqquteqarsinnaalernissaq pillugu Naalakkersuisut UPA2020mut iliuusissatut pilersaarummik saqqummiusseqqullugit peqqunneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluk Heilmann, Atassut)

Siullermik Aqqaluk Heilmannip siunnersutaanut pissanganartumut soqutiginarumullu qujanarujussuaq.

Nunatsinni inuussutissarsiutini pingaarnersaq tassaajuarsinnarpoq Aalisarneq. Kisianni aamma politikikkut suliaqartuusugut tamatta nalunngilarput, inuussutissarsiummik ataasiinnarmik isumalluuteqartuulluni ingerlatsineq siunissaq ungasinnerusooq isigalugu pitsaasuunngitsoq.

Taamaattumik politikkimik suliaqartuusugut tamatta soqutiginguatsiarunaqaarput, nunatta aalisarnerinnarmik isumalluuteqarani, inuussutissarsiutinilli aamma allanik nutaanik isumalluuteqalersimalluni siunissami ingerlalersimanissaa soqutigisatta anguniakkattalu ilagilluinnarpaat;

Politikikkut ingerlataqartuusugut tamatta nunatsinni inuussutissarsiutinik nutaanik nassaartoqarnissaa, pilersitsisoqarnissaa pingaarteqaarput angorusoqaarpullu.

Nunatsinni aalisarnerup saniatigut, inuussutissarsiutitut nutaatut pilersinneqarsinnaasut ilaat tassaapput; aatsitassarsiorneq, aatsitassarsiornerup saniatigut ujaqqanik erlinnartunik pinnersaasiorneq, takornariaqarnerlu.

Takornariaqarneq arriitsumik qaffakkiartuarusaarpoq, taassumalu saniatigut aatsitassarsiorneq ukiuni kingullerni nalorninartorsiortitseriarluni soorluuna piffissami kingullermi aatsaat taama isumalluarnatigisumik alloriaqqittoqartalersoq.

Aappaluttumi Rubinisorfik qiviaannarsinnaavarput; rubinisorfik aallartilluaruttulerpoq. Annikitsumik aatsitassarsiornerlutik qinnuteqartartut aatsaat taamak amerlatigilersimapput. Kangerlussuup eqqaani Anorthosit piaarneqaleruttorpoq. Moriusap eqqaani Titaniumimik isumalluarfigineqartumik nassaartoqarpoq. Aamma nalunngilarput Maniitsup eqqaani isumalluarnartumik Nickelimik ujarlertoqartoq, minnerunngitsumillu avannaarsuani citronenfjordmi Zinkimik aamma ujarlertoqar-lunilu misissuisoqartoq.

Naatsumik oqaatigissagaanni; aatsitassarsiornerup tungaatigut nunarput ajunngitsumik siunissaqannguatsiarpassiivippoq.

Taava Aqqaluk Heilmann Atassut, sioqqanik tunisassiulersinnaaneq pillugu Naalakkersuisut periusissioqquneqarnissaannik siunnersuuteqarpoq. Assorsuaq nuannerpoq soqutinarlunilu taamatut Aqqaluk Heilmann siunnersuuteqarmat.

Immaqa nunarsuatta sinnerani tupinnaranilu nutaarsiassaangikkaluartoq, taamaattoq isumaqarpu-nga kukkuallaassananga oqassaguma, maani nunatsinni sioqqanik tunisassiulersinnaaneq tupinnalaarlunilu nutaarsiassaangaatsiartoq.

Meeraanerput tamangajassuat, sioqqat akornanni pinnguarlatalu arsaattarnikuulluta, kina aamma isumaliropa, inuunerup ilaa paasillugu tusaassallugulu; sioqqanngooq aamma inuussutissarsiutaalersinnaapput. Sioqqat inuussutissarsiutaalersinnaasut?

Ilaa taamaakkamik ajornaqaat, sioqqanngooq inuussutissarsiutigineqarsinnaarput.

Sioqqanik tunisassiorneq; Eqqarsaat pilersaarullu nunatsinni nutaarsiassaalluinnarpoq aamma soqutiginarluinnarpoq.

Eqqarsaat siunertarlu tamanna uanga aatsaat tusarpara Sermitsiaq AG aqqutigalugu. Sermitsiaq AG-mi 15.februar 2019-mi saqqummersumi ilaatigut ima qulequtalik atuarneqarsinnaavoq;

“Kalaallit Nunaanniit sioqqat avammut niuerutitut”. Tassanngalu aallaaserinnittuupput qallunaat ilisimatuut marluk, tassaasut Mette Bendixen aamma Lars Lønsmann. Kalaaleqater-put ilisimatooq Minik Rosing peqatigalugu atuagassiami Nature Sustainabilitymi tamanna pillugu allaaserinnissimallutik.

Kalaallit Nunaanni sioqqanik avammut niuernissamut periarfissanik assigiinngitsunik misissuinertik atuagassiamut tassunga allaaserisimavaat.

Naatsumik oqaatigissagaanni unnia; sermersuup aakkiartornera ilutigalugu sioqqat avammut niueru- tiginerqarsinnaasut saqqumeraluttuinnartut. Unnialu nunarsuarmi sioraq pitsaasoq amigaataaleriartoq, uagullu nunatsinni sioraaterput avammut niuerutigissallugu piukkunnaateqarlu- innartuusoq. Unnia sioqqat 14 mia.kr.missaanik nalileqartut nunatsinnut ukiut tamaasa tikisin- neqartartut. Unnia Saharami sioqqat pitsaasuunngitsut atorsinnaanngitsullu. Unnia uagut sioraatigut betonimut, igalaaminermut, asfaltiornermut, qarasaasiat chipsitaanut, kigutit qaqorsaataannut, iviangiusanut, viinniliornermilu aamma akorineqarluarsinnaasut.

Unnialu ilisimatuut taakku misissuinertik ingerlappaluppaat, unnialu aamma ilisimatuunik nunatsin- neersunik suleqatissaminnik ujaaserpaluttut.

Naggataatigut minnerunngitsumilli; Nunatta pisuussutaanik sunilluunniit atuinarnitsinni, immitsinnut aallaavigaluta ingerlatsisoqarnissaa Inuit Ataqatigiinniit pingaartikkatigu ataatigut issusuumik naqissuserlugu oqaatigissavarput. Imatut paasillugu; Qaqugu pinerpa siunissami sioqqanik avammut tunissassiortoqalissagaluarpat, Inuit Ataqatigiinniit kissaatigeqaarput uagut nunaqavissuusugut nammineerluta sioqqanik avammut tunisassiulersinnaaneq akisussaaffigalugu tigummiarumaaripput, imaanngitsoq suliffeqarfissuit nunatta avataaneersut aasiit kisimik tamanna akisussaaffigalugulu tigummiarumaaraat. Suliniutitut angisoorsuartut pinngikkaluarlugu, immaqa suliniutitut minnertut isigalugu ingerlanneqarumaartoq; Storskala pinnagu Småskala eqqarsaatigalu- gu.

Taamaattumik; Aqqaluk Heilmannip siunnersuutaa taperserlugu Sanaartornermut Nukissiuteqarner- mullu ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu ingerlateqqinneqarnissaa innersuullugu akueraarput.

Qujanaq

Peter Olsen

Inuit Ataqtigiit